

⁺
Kun. Prof. Alf. Ivinskis

Laiškai **LIETUVIAMS**

1951 m.

Sausio (January) mėn.

Vol. 2, No. 1

ŽENGIAME Į ANTRUOSIUS METUS,

džiaugdamiesi iki šiol pasiektais laimėjimais, dėkodami skaitytojams, platintojams ir bendradarbiams už moralinę bei medžiaginę paramą ir trokšdami, kad ateinančiais metais "Laiškai Lietuviams" būtų dar labiau visų mėgiami.

Tikrai yra ko džiaugtis, kad tas prieš metus kukliai pasirodęs laikraštukas taip įsidrąsino, jog savo tiražu pralenkė daugelį kitų, jau nuo seniai einančių lietuviškų laikraščių. Jis tuoj paplito po visą pasaulį, po visus žemynus, kur tik yra lietuvių. Ne tik Amerikoje ir Europoje, bet ir Azijoje, Afrikoje, Australijoje jis turi skaitytojų.

Kiekvienas, kurs tik jį paskaito, nenori niekuomet skirtis, nes čia randa atsakymą į aktualiausius šių dienų religinius ir tautinius klausimus. Malonu, kad skaitytojai su mumis palaiko ryšius, dažnai parašo, išreiškia savo pageidavimus, patiekia klausimų ir ne retai mus apipila tokiais komplimentais, kad juos čia kartoti būtų nekuklu. Visiems tinka paprastas, nuoširdus "Laiškų Lietuviams" tonas, kiekvieną patraukia įdomios ir praktiškos juose sprendžiamos problemos.

Bet, norėdami būti teisingi, turime pastebėti, kad šioje harmonijoje buvo ir kitaip skambančių balsų. Vienas kitas su nepasitenkinimu klausė, kam čia reikia jėzuitams tų dviejų laikraščių. Argi negalėtų "Laiškai Lietuviams" susijungti su "Žvaigžde"? Čia daug nekalbėsime apie vieno ir kito laikraščio skirtingą turinį ir formą, nei apie tai, kad ne tai pačiai žmonių grupei juodu yra skiriami. Norime tik paklausti, ar ne panašiai galvotų tie, kurie siūlytų T. T. Marijonams sujungti "Draugą" su "Laivu", o T. T. Pranciškonams "Aidus" su "Šv. Pranciškaus Varpeliu"?...

Kai kurie norėtų, kad "Laiškai Lietuviams" būtų grynai religinis laikraštis, kad tautinius klausimus paliktume spręsti kitiems. Mums atrodo, kad šios dvi sąvokos, religija ir tautybė, taip yra lietuivio širdyje susijusios, kad pažeidžiant vieną, būtinai yra pažeidžiama ir kita, todėl ir apie tai kalbėti dažnai reikia drauge.

Lietuviški vardai

Lyg atominė bomba buvo straipsnis apie lietuviškus vardus. Daugelis, taip pat ir Amerikoje gimusių lietuvių veikėjų, labai juo džiaugėsi, autoriui ovacijas kėlė, kad taip gražiai jis išreiškė Bažnyčios mintį mums dabar taip opiame klausime. Bet vienas kitas rašė, kad tuo straipsniu įžeidė seseles vienuoles, tiek daug dirbusias ir dirbančias lietuviybės išlaikymui. Nežinome, kaip tokia mintis galėjo ateiti, tik tiek žinome, kad daugelis seselių, mus sutikusios, dėkojo už tą straipsnį, o seselės Pranciškietės net paprašė tuoj atsiųsti keletą to numerio egzempliorių, kad galėtų išsiuntinėti visoms savo mokykloms.

Tą straipsnį rašė kunigas, teologijos profesorius, taigi, jau tik dėl to būtų labai naivu paprastam žmogui kritikuoti jo mintis. Bet pagaliau tai nėra tik jo mintys, bet Katalikų Bažnyčios mokslas. Štai ką rašo apie vardus vienas žymiausių pasaulyje moralistų T. H. Noldin, S. J. (Summa Theol. Moralis, III, 81): "Nėra jokio įsakymo, krikštijant kūdikį, duoti jam kokio nors šventojo vardo. Todėl nėra nuodėmės duoti ne šventą arba net pagonišką vardą, kad tik tas vardas nebūtų kokio bedievio (pav., Stalino, Red.). Klebonas, kiek gali, turi stengtis, kad būtų duodami šventųjų vardai, bet jei negali perkalbėti norinčių duoti bedievio vardą, dėl to negalima krikš-

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription one dollar. Single copy 10 cents.

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Ill. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

LAISKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S.J. Administratorius Petras Kleinas, S.J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Telefonas: HEmlock 4-1677.

Metinės prenumeratos kaina 1 doleris. Atskiras numeris 10 centų.

N. P. Seserų Spauštuvė, Putnam, Conn.

Vinjetės J. Pilipausko

to atsakyti arba atidėti, bet reikia kūdikį krikštyti, pridėdant kokio nors šventojo vardą ir įrašant abudu vardus į knygas." Panašiai kalba ir 761 kanonas.

Toliau autorius (Noldin) aiškina, kad pirmoj vietoj **tėvai** turi teisę išrinkti kūdikiui vardą, o jei tėvai būtų mirę, tai kūdikio globėjai. Taip pat pabrėžia, kad civiliniai įstatymai draudžia keisti vardą (išskiriant vienuoliams įžadų proga) ir krikšto vardas turi būti rašomas visuose viešuose dokumentuose.

Taigi, kokių vardu vaikas yra pakrikštytas, kokių vardu jį tėvai vadina, tokiu turėtų būti jis šaukiamas ir mokykloje. Tėvai gali krikštyti kūdikį tokiu vardu, kokiu nori, tačiau, jei tai nėra šventojo vardas, turėtų pridėti prie jo ir šventojo vardą. Teisingai to klebonai reikalauja, nes to nori ir Bažnyčios kanonai. Ir tai yra visiškai suprantama, dėl ko. Juk, pridėjęs šventojo vardą, vaikui nepakenksi, o jo ne pridėjęs, gali padaryti jam skriaudą, nes užaugęs gal norės turėti globėją Danguje ir bus nepatenkintas, kad tėvai krikšto metu jam jo nedavė.

Šeimos ir jaunimo klausimai

Kai kurie piktinasi, kad per daug kalbama apie šeštąjį Dievo įsakymą. Bet juk ši problema yra svarbiausia jaunimo ir šeimų gyvenime. Gal mūsų tautiečiai yra neįpratę apie tai skaityti laikrašty, nes Lietuvoje tai nebuvo praktikuojama. Tikrai apie tai buvo labai mažai rašoma knygose ir laikraščiuose. Net ir tėvai su savo vaikais vengdavo apie tai kalbėti. Jei vaikas ko nors paklausdavo, tai motina išgalvodavo visokių istorijų apie gandrą ir t. t. Vaiko, žinoma, toks atsakymas nepatenkindavo, jis paaugęs pradėdavo teirautis pas draugus, kurie jam "atskleisdavo" visas paslaptis. Bet, deja, atskleisdami tas paslaptis, ir visokių blogybių išmokydavo. Vaiko dora atsidurdavo didžiausiame pavojuje. Ir kas kaltas? Motina, tėvai, auklėtojai. Pažūrėkime į Vakarų Europos tautų literatūrą, kiek ten yra rašoma šiuo klausimu!

Žinoma, mes čia nekalbame apie fiziologiską visų tos rūšies dalykų išaiškinimą

mą mažam vaikui. Tokį metodą Bažnyčia smerkia. Aiškinimas turi būti pritaikintas vaiko amžiui ir atliekamas palaipsniui.

Kai kas dar užmeta, kad klausimų ir atsakymų skyriuje "Kas knieti žinoti?" pasitaikydavo nerimtų klausimų ir naivių atsakymų. Gal kai kam jie atrodė naivūs ir nerimti, bet mes manome, kad visi klausimai buvo labai rimti. Jei tuos klausimus paduodame ne sausa, bet labiau patrauklia forma, jei atsakydami pavartojame kokį sąmojingą pavyzdį, tai dar nereikia, kad patys klausimai būtų nerimti ir nesvarbūs.

Visiems, be abejo, neįtiksi. Jei norėsi patenkinti visus, nepatenkinsi nė vieno. Išimčių visuomet pasitaiko. Bet, kaip jau minėjome, didesnei skaitytojų daliai mūsų pasirinktas kelias labai patinka. Ir mes manome, kad jis yra teisingas, todėl juo eisime ir toliau.

Norėtume vis labiau ir labiau užmegsti santykius su visais skaitytojais, žinoti jų nuomones ir pageidavimus. Šis laikraštis turėtų būti tikri "laiškai", o juk, rašydamas laišką, visuomet nori gauti ir atsakymą. Jei dar labiau padidės skaitytojų ir bendradarbių skaičius, tai galės padaugėti ir laikraščio puslapiai.

Redaktorius

Kaip jau esame rašę, "Laiškų Lietuviams" platinimo vėjus baigsis birželio mėn. 1 d. Žinome, kad gerb. platintojai dirba tik iš idealizmo, norėdami padėti savo tautiečiams, bet mes, kiek galėdami, stengiamės bent truputį jiems atsilyginti, pirmiausia savo malda ir šv. Mišiomis, o paskui ir viena kita dovanėle. Daugiau sia išplatinusieji gaus:

1. TELEVIZIJOS APARATĄ ARBA \$150;
2. SALDYTUVĄ ARBA \$100;
3. RADIOJO APARATĄ ARBA \$50.

Užsienyje gyvenantieji pinigų už prenumeratą gali siųsti mūsų igaliotiniams, kurių adresus pranešime kitame numeryje.

JEI KRISTUS ATEITŲ...

Kas įvyktų, jei šiandien Kristus pasaulin ateitų? Šį klausimą stengiasi išgildinti ne tik Dostojevskis, bet ir garsusis tapytojas Uhde nori išreikšti, vaizduodamas Kristų, stovintį kupinai saulės šviesos pritvinusio kambario viduryje, o ant stalo garuoja indas sriubos.

Amerikietiškoji fantazija dar toliau nueina. Ji vaizduoja Kristų, apgultą laikraščių reporterių, kurie Jam stato įvairiausius klausimus: "Kas Tu esi? Ko Tu nori? Ką reikia manyti apie dabartinę pasaulio politinę būklę? Juk Tu esi dar vienintelis pasaulyje, kurs turi savo šalininkų visoje žemėje iš visų tautų, visų giminių ir rasių. Kristau, mes prie Tavęs pastatysime didžiausiųjų pasaulyje radijo stočių mikrofonus. Tavęs klausysis visos penkios pasaulio šalys. Šiandien, Kristau Tavo žodis yra labai reikalingas."

Taip, Kristaus žodis šiandien yra ypatingai reikalingas. Juk niekad žmonija nėra išgyvenusi tokio baisaus chaoso, kaip mūsų laikais. Niekad tiek nekalto kraujo nebuvo pralieta, tiek ašarų neišverkta, tiek žmonių nenužudyta, kiek mūsų laikais. Niekad nebuvo toks tamsus rytojus, kaip šiandien!

Šiandien pasaulyje atgijo tas senasis legendarinis pagonizmo slibinas, pasivadinęs tik kitu vardu — bolševizmu. Jis ryja ne pavienius asmenis, bet ištisas tautas, valstybes, kontinentus. Jis sutrupino dorovės dėsnį, lentas ir suorganizavo milžinišką materialinę galybę sunaikinti neįkainuojamos vertės žmonijos kultūros lobyną, kurį krikščionybė per 19 amžių sukrovė. Dar daugiau — jis nori visiškai nuo žemės paviršiaus nušluoti ir pačią tautų auklėtoją — Bažnyčią, o žmogų nuvertinti iki žemiausio vergo.

Ar krikščionybė paseno?

Ir kas šitai pabaisai kelią užkirs? Krikščionybė. Su didele širdgėla reikia pasakyti, kad kai kurie mano, jog krikščionybė yra pasenusi, kad ji nebepajėgia šitai pabaisai galvos sutriuškinti ir pasaulį išvaduoti iš baimės ir pražūties.

Argi krikščionybė iš tikrųjų rodo pasenėjimo žymių? Priekaištaujama, kad mes

esame pasidarę tik tradiciniai krikščionys. Tik iš tradicijos vaikai yra siunčiami į krikščioniškas mokyklas. Tradicija mus veda sekmadieniais į bažnyčią. Tik iš tradicijos ant sienos kybo Kristaus kryžius. Bet kur yra krikščioniškosios mokyklos vaisiai? Kaip švenčia sekmadienį krikščionys įmonių savininkai? Kaip tarpsta kryžiaus šešėlyje auka ir pasišventimas? Ar yra suderinamas krikščionio gyvenimas su tuo vardu, kurį jis nešioja?

Toliau jie priekaištauja sakydami, kad senatvė paliečia kai kuriuos žmogaus pojūčius. Senatvei atėjus, silpnėja žmogaus regėjimas, klausia. Ar nenusilpo šiandieninio krikščioniškojo regėjimo pojūtis amžinybės atžvilgiu? Jis amžinybę mato, lyg per tamsias miglas. Kai vienam burnotojui prieš Dievą ir žmones draugas liepė nusiaraminti, nes šis pasaulis esąs tik pasirengimo vieta amžinybei, tas pažvelgė į jį plačiai pravertomis akimis ir tarė: "Argi tu tiki į amžinybę?" Tai yra vienas iš daugelio.

Trūksta kilnių idėjų

Senatvėje nusilpsta ir širdies veikimas. Kas yra krikščionybės širdis? Ne kas kita kaip **meilė**. Mes aiškiai matome ir nuliūdę turime pripažinti, kad žmonija šiandien nieko kito taip nepasigenda, kaip meilės. Kiek šeimų jos neranda! Kiek daug šiandien pykčio ir keršto santykiuose tarp žmonių! Kuo maitinama šiandien krikščioniškoji siela kino ekranuose, iliustruotoje spaudoje? Ar ne žemiausių žmogaus aistrų demonstravimu? O ar visa tai vyksta ne krikščioniškame pasaulyje?

Visame krikščioniškame pasaulyje indiferentizmas žengia pilnu žingsniu, o drauge su juo ir pagonizmas. Pacituosiu tik vicno Europos miesto, kurį daugelis mūsų gerai pažįsta, davinius. Tai yra Miuncheno miesto 1949 metų liūdna statistika. Iš 5100 kūdikių, gimusių katalikiškose šeimose, 100 buvo nekrikštyti. Iš 1900 mišrios moterystės vaiku 900 buvo nekrikštyti ne katalikiškai. Iš 4500 porų 1700 susituokė ne bažnyčioje. 1176 katalikai išstojo iš Bažnyčios ir tik 99 vėl grįžo.

Su didžiu širdies skausmu reikia pasakyti, kad toki dalykai vyksta ne tik didmiesčiuose, bet pradeda įsigalėti ir kaimuose. Jei senelis dar buvo giliai tikintis žmogus, tai jo sūnus dar bent išoriniai yra tvarkoje, bet anūkai jau nuėjo indiferentizmo keliu ir, sutikę pirmą bandymą, lengva širdimi atsižadėjo Bažnyčios.

Na, ar netrūksta šių dienų krikščioniui apaštališkos ugnies ir dinamizmo? Ar nestinga didžios uždegančios idėjos, kuri sukaupų mummyse visas jėgas ir mūsų gyvenimas taptų ta triuškinančia galybe, kuri kitados griovė pagoniškų dievų stovyklas ir sklaidė pagonybės tamsą? Šiandien kruvinasis smauglys sukaupė visas fanatizmo jėgas ir laukia valandos išlieti savo dūkimo pyktį dar likusiam pasauliui.

Pažiūrėkime, ką galvoja šio pavojaus akyvazdoje kapitalistas. Jo mintyje tik biznesis. Jo akys nepakyla aukščiau pinigų maišo. Jis žino, kad bolševizmas yra pavojingas dalykas, bet reikia prisitaikyti, galvoja, juk iš to bus tik pelno. Ten žmonėms yra reikalinga švino, vario, telefono laidų, tankų, patrankų, sprausminių lėktuvų. Kodėl šia proga nepasinaudoti ir nepadaryti gero biznio. Taip ir prasideda vieša net legalizuota prekyba. O kas galės pasakyti, už kokias pinigų sumas parduodama slapto keliu. Tik Vakarų Vokietija juoda rinka parduoda Rytams prekių už 100 milijonų markių. Ne paslaptis, kad ne vienas kapitalistas yra stipriai parėmęs savo šalies komunistų partijos kasą. Tuo jis lyg ir atsidėkoja, kad komunistai jam padėjo padaryti gerą biznį. Tokiu būdu komunizmas rausiasi vis gilyn ir gilyn ir tariamajam kapitalizmo gudrumui rengia mirtiną smūgį.

Vakarams trūksta idėjos, kuri galėtų atsverti komunizmo siekimus. Tiesa, kalami ginklai, formuojamos lėktuvų ir tankų divizijos, bet nemanykim, kad tuo daug kas bus pasiekta. Ginklais galima atremti priešo puolimą, bet negalima nuveikti pasaulėžiūros. Bolševizmas yra ne vien tik militarinė jėga, bet ir pasaulėžiūra. Neseniai vienas didelis politikas kaltino Vakarų, kad jiems trūksta didžios uždegančios

idėjos. Jis sakė, kad rusus galima nugalėti ginklu, bet bolševizmo ne.

Krikščionys ir Krikščionybė

O vis tik pamištama, kad yra viena didžiausia galybė ir galingiausia idėja prieš komunizmą — tai krikščionybė. Ji nėra pasenusi, tik paseno ir suglebo tie, kurie turi ją gyventi. Jie išmetė ją iš savo širdies, iš savo gyvenimo ir iš savo veiklos. Jie ją apvilko sustingusiu tradicijos rūbu.

Komunistai labai gerai žino, kur yra jų pagrindinis priešas. Nieko jie taip nebijo, kaip krikščionybės. Keista, kad tai žino mūsų priešai, bet dar nežino didieji Vakarų politikai.

Manau, kad nebūtų pro šalį šia proga prisiminti didįjį rusų mintytoją Vladimirą Solovjovą, kurs visą savo gyvenimą buvo pašventęs surasti kelią grįžti jam pačiam ir rusų tautai Bažnyčios vienybėn. Jis mirė 1900 metais.

Kartą jis atvyko į Graikiją ir aplankė Atos kalną. Čia jis apsilankė ir senuose ortodoksinės krikščionybės vienuolynuose. Gražūs tie vienuolynai. Ilgai gėrėjosi Solovjovas tomis romantiškomis vienuolių pilimis, kurios nepaprastai žaviai atspindėjo mėlyname Egėjos jūros paviršiuje. Valandų valandas jis išbūdavo begaliniai ilgose švenčių pamaldose. Uoliai rausėsi po vienuolynų bibliotekas, nuodugniai tyrinėjo senus kodeksus. Atydžiai stebėjo vienuolius, kurie toli nuo žmonių, toli nuo didmiesčių trukšmo meldėsi, studijavo, dirbo. Visa tai išgyveno vienuolyno tyloje ir jis pats. Susimąstęs klausė pats savęs, ar iš tikrųjų ši gyvenimo forma būtų tikroji. Kristaus į pasaulį atnešta krikščionybė.

“Man braunasi galvon keista mintis,” — sako jis, — “ar tai nebus čia toji krikščionybė, kuri yra pabėgusi iš pasaulio, palikdama jam pačiam spręsti įvairias gyvenimo problemas. Ar nebus čia pasislėpusi dezertyravusį krikščionybė? Ar tik nebus šie vienuoliai tie krikščionybės dezertyrai? Argi krikščionybė daugiau nebeegzistuoja anapus vienuolynų sienų? Ar jos nėra anuose pilkuose kaimuose, įmonėse, fabrikuose? Ar jos nėra ten, kur žmogus grumiasi su didžiausiomis sunkenybėmis,

gindamas savo ir pačios krikščionybės egzistenciją? Argi Kristus būtų atėjęs į pasaulį tik šiems vienuoliams? Argi šių vienuolių gyvenimo forma turėtų formuoti fabriko ir lauko darbininko gyvenimą? Argi Kristus paliko pasaulyje gyvenančius krikščionis?"

To didžiojo mintytojo kietas žodis šiems vienuoliams gal ir nėra pilnai teisingas. Jų auka ir malda pasauliui daug daugiau yra reikalinga, negu mes galime nujusti ir suprasti. Tikrai, iš šių vienuolynų nuosėdų daug daugiau ateina pasauliui paguodos ir saugumo, negu iš triukšmingų fabriko ir pasilinksminimo vietų. Jie ir yra tie žmonės, kurie ne viena duona gyvena. Jie yra daug naudingesni, negu inžinieriai ir technikai, kurių išradimai neša gerovę ir laimę, bet drauge atneša ir tiek vargo, ašarų, nelaimių, tiek gyvųjų praryja. Jų sąžinės bent nesunkina joks karas. Dažnai skaudžiose gyvenimo valandose iškanuotas žmogus suranda jėgos ir paguodos vienuolynų šventovėse, vienuolių žodžiuose, o ne fabrikuose, ne laikraščių puslapiuose ir net ne universiteto katedrose, kur, tiesa, yra skelbiama žmonių išmintis, bet sielos alkis ir jos kančia pasilieka nenumaldoma.

Vis dėlto Solovjovas pasakė ir daug tiesos! Krikščionybė nėra tik vienuoliams ir atsiskyrėliams skirta religija. Tiesa, vienuolystė yra viena jos pasireiškimo formų, bet Bažnyčia nėra tik dvasiškai skirta. Bažnyčia yra Dievo tauta, gaivinama Kristaus malonės. Didysis krikščionio uždavi-

nys yra būti žmogumi pagal Dievo paveikslą ir panašumą, išryškinant savo kilmingumą, o drauge ir savo, kaip žmogaus, neįkainiojamą vertę.

Kas atneš taiką?

Jei žmogus pilnai supras Kristaus kryžiaus auką, jis tą kryžių ne vien kabins ant kambario sienų, ne vien jį kals akmenyje, bet kryžius bus įspaustas jo širdyje, atsispindės mintyse, darbuose ir visame gyvenime. Tada tikrai pasaulyje pasidarys šviesu. Tik tada ištuštės tremtinių ir belaisvių stovyklos. Tik tada teisė ir teisingumas iškils taip aukštai, kiek šiandien jie yra pažeminti. Tik tada pasaulio maisto aruodai bus atidaryti visiems žmonėms. Tik tada išsiilgtoji laimė ir meilė grįš į tautų ir šeimų gyvenimą. Tada visur pasaulyje viešpataus taika, nes ji yra meilės pergalės vaisius.

Taip Kristus šiandien kalba pasauliui. Nelaukime, kad didieji pasaulio vyrai sukurtų taiką ir kad parduotos tautos būtų išlaisvintos iš baisios vergijos tik ginklu. Kristus sako, kad Jo Karalystės saulė yra artimo meilė. Ši meilė turi augti ir didėti, kaip pavasarį auga ir bujoja milijonai neregimų daigelių. Ji turi tyliai augti žmonių širdyse. Ji yra vidinė liepsna tos didžiosios krikščionybės jėgos, kuri gali išgelbėti šiandieninę žmonių tautą nuo baisaus slibino, laukiančio valandos, kada galės pavergti visas žemės tautas.

Kan. V. Zakarauskas

KATALIKAS IR MODERNIEJI LAIKAI

Mes, lietuviai katalikai, vis labiau ir labiau esame traukiami į modernųjį gyvenimą. Jis daug kuo skiriasi nuo mūsų buvusio gyvenimo Lietuvos sodžiuose ir miesteliuose. Noroms nenoroms mes turime įsijungti į didmiesčių gyvenimo ir fabriko mašinų ritmą. Naujasis gyvenimas miestuose daugelį žavi savo turtingumu, įvairumu, visokiausiomis galimybėmis. To-

kiems žmonėms yra didelis pavojus žiūrėti į moderniojo žmogaus vaizdą, kaip į savo idealą ir persisunkti moderniųjų laikų dvasia, kuri didesne savo dalimi yra pagoniška.

Tokiu būdu mes nustotume ir lietuviškos, iš savo tėvų paveldėtos katalikiškos dvasios. Deja, su ne vienu taip jau atsitiko. Nuliūdę žiūrime, kaip mūsų draugai

tampa masės žmonės, naujieji pagonys. Ar dėl to kalta krikščionybė? Ar katalikybė negali patenkinti moderniųjų laikų reikalavimų? Visai ne, katalikybė niekad nesustingsta, ji visada jauna. Ji klesti ir didmiesčiuose, kur katalikiškas gyvenimas yra gyvas ir modernus, ji klesti ir darbininkų sluoksniuose. Taip, pav., Belgijos 50% organizuotos darbininkijos yra katalikų darbininkų sąjungoje (unijoje). Ten tikintieji yra modernūs katalikai, aktyviai dalyvauja gyvenime ir nė kiek neatsilieka nuo naujųjų laikų.

Ir mums nėra kitos išeities: arba turėsime anksčiau ar vėliau netekti mūsų bočių apginto ir išsaugoto katalikiškojo tikėjimo, arba tapti moderniu kataliku. Čia ir norėčiau Tau patiekti keletą minčių, padedančių veržtis į modernaus pilnutinio kataliko tipą.

Džiaugsmas ir prarajos

Naujųjų laikų žmogus pirmiausia nori gyventi pilnu žmogiškuoju gyvenimu, gyventi visa savo prigimtimi, naudotis visais gyvenimo malonumais, kultūros ir technikos teikiamais patogumais. Nori sportuoti, žaisti, iškylauti, patenkinti savo proto žingeidumą ir gėrėtis visomis grožybėmis. Palyginti lengvai kišenėn patenkąs pinigas, trukšminga propaganda gundo jį galvotrukčiais pasinerti į modernaus gyvenimo džiaugsmus, paleisti visas vadžias.

Tikėjime jis neieško nei džiaugsmo, nei paguodos, nei stiprybės. Mano, kad tik darbas, apsukrumas, mokslo ir technikos laimėjimai neša jam laimę. Juk gerai einasi ir be Dievo! Kuriems galams nusiųgalėti, aukotis, atgailauti, atsisakyti malonumų? Todėl Dievu visai ir nesirūpinama, religija visiškai ignoruojama. Kai kurie net šaukia, kad katalikybė neleidžia visoj pilnumoj išsivystyti žmogaus prigimčiai! Jos reikalavimai esą tik laisvę kliudą varžtai!

Iš tikrųjų ne taip yra. Kristus mums nedraudžia naudotis jokiais nekaltais džiaugsmais ir gyvenimo pilnybe. „Aš tam atėjau į pasaulį, kad jūs turėtumėte gyvenimo ir apščiau turėtumėte“. Panašiai

kalba ir šv. Paulius: „Džiaukitės ir vėl sakau jums džiaukitės!“ Mes katalikai galime drąsiai naudotis visais tyrais gyvenimo džiaugsmais. Mums jokia gyvenimo sritis nėra uždrausta. Modernūs katalikai stovi visose srityse dažnai pirmose vietose. Ir kūno bei kūniškųjų malonumų Katalikų Bažnyčia niekuomet nelaikė blogybe ar velnio padaru.

Tik mes katalikai nenorime pasitenkinti vien prigimties bei kultūros sritimis ir atsisąžadėti dar vienos žmogiškosios gyvenimo pusės — religinės srities. Mes nei sąmoningai nei nesąmoningai nenorime išsąžadėti dar vieno žmogui prieinamo pasaulio, į kurį Dievas savo malone atvėrė mums duris, būtent — dieviškojo pasaulio ir jo teikiamų vertybių!

Be abejo, katalikas negali naudotis nešvariais džiaugsmais, nesveikais, žmogaus prigimčiai prieštaraujančiais malonumais. Jis turi laikytis ano dieviškojo pasaulio reikalavimų, kurių netikintis modernusis žmogus neboja. Bet už tai jau ir šioje žemėje katalikas nieko nepraranda, tik išvengia tų nelaimių, kurios nuolat gula ant nesilaikančių tų dieviškųjų reikalavimų. Jis išvengia tų blogybių, kurias anksčiau ar vėliau ant savo kailio patiria tas, kurs viską sau leidžia. Nervų ir lyties ligos, abortai, karai, bolševizmas su visomis savo pasekmėmis — tai vis tų dieviškų įstatymų nesilaikymo vaisiai.

Harmoninga sintezė

Taigi, mums lietuviams katalikams, vis labiau išitraukiant į modernųjį gyvenimą, yra būtina išvengti tų naujųjų laikų neigiamybių ir tų prarajų. Ir tai visai nesunku. Norėdami išvengti tų neigiamybių, pasinaudokime teigiamybėmis. Mes turime tapti modernūs katalikai, visas žmogiškojo gyvenimo sritis sujungdami harmonijon su dvasiniu, antgamtiniu pasauliu. Kristus tai išreiškė palyginimu: „Dangaus karalystė panaši į raugą, kurį moteriškė ėmė ir įmaišė trijuose miltų saikeliuose, kolei visa įrūgo“. Tai amžinai sena ir amžinai moderni kiekvieno kataliko pareiga: perimti žmogiškąjį gyvenimą dieviškuoju, sujungti harmonijon

žmogiškąjį pasaulį su antgamtiniais, žmogiškumą su malone. Ir ši darni, harmoninga sintezė yra galima su Dievo pagalba kiekvienam rimtai besistengiančiam žmogui. Tai vyksta visiškai nieko nesugriaujant, visai natūraliai, kaip krentančio vandens perkeitimas elektros srove, kaip negyvosios medžiagos perėjimas į gyvio organizmą.

Moderniojo kataliko uždaviniai

Šią harmoniją tarp tų dviejų pasaulių turi imtis tuojau konkrečiai įgyvendinti. Pagal savo pajėgumą turi stengtis panaudoti visomis žmogiškojo gyvenimo ir moderniųjų laikų teikiamomis gėrybėmis, kad nepasiliktum atsilikęs nuo gyvenimo, bet eitum dar keletą žingsnių pirma jo. Mat, neverta katalikui tapti paniurėliu, visa kas nauja niekinti, kritikuoti.

Šviesus, drauge su laiku einąs katalikas, anot vysk. Sailerio, nepadaro laiko dvasios vienintele savo taisykle, padedančia pažinti tiesą, gerį ir grožį, bet stengiasi pats viską nuodugniausiai, visai nepartiškai ištirti. Radęs ką gera, jis tuo naudojasi. Bet jei moderniosios dvasios reiškiniuose gėris yra susimaišęs su blogiu, tai tenka ramiai palaukti, kol jie parodys tikrąjį savo veidą: arba tiesa tau pasidarys regima, gėris siektinas, arba pasirodys jų priešingybė — piktas. Ir mūsų laikais Dievas veikia pats ir per žmones. Jei pats nepajėgtum ko nors ištirti ir susidaryti teisingos nuomonės, tai pasiklausk modernaus, praktikuojančio kataliko — šviesuolio.

Krikščioniškosios drausmės pagalba reikia įprasti laikytis sveikos žmogaus prigimties bei Dievo įsakymų nustatyto saiko ir žūt būt išvengti nedorybės, nors ji ir labiausiai viliojančioje formoje reikštųsi. Be abejo, ji tave vilios, draugai ir viešojo nuomonė spaus, bet jei pavartosi visas priemones, laimėsi. Nuolatinis savęs valdymas, geri įpročiai ir vengimas artimiausios nuodėmės progos tave apsaugos. Šitas ramus saikingumas ir ryžtingas priešinimasis žemajam savo egoizmui veiks ir kitus, kaip šviesus pavyzdys, padės gimti ir kurti sveikoms modernioms formoms

ir papročiams. Tai kilni kataliko veikla ir įnašas į naujų laikų lobyną.

Visus savo darbus, malonumus ir bendrai visą gyvenimą įprask pakelti aukštynei ir duoti jiems antgamtinę reikšmę, sužadindamas gerą intenciją. Kiekvienas, nors ir mažiausias darbas, atliktas esant Dievo pašvenčiamoje malonėje ir su gera intencija, turi daug reikšmės ir duoda daug naujos amžinam gyvenimui. Nereikia užmerkti akių tiesai, bet visur matyti Dievo grožio, galybės ir išminties atspindžius.

Atvirai prisipažinkime, kad po didžiojo karo Lietuvai atgavus nepriklausomybę, mūsų tėvai nepajėgė jaunosios kartos persunkti tikrai lietuviška katalikybės dvasia. Lietuva sparčiai pagonėjo. Panašiai atsitiko ir su išemigravusiaja karta. Nepadarėm tos klaidos ir mes, paklūvę į naujas gyvenimo sąlygas. Mūsų nusikaltimas būtų didesnis, nes būdami labiau apsišvietę, turėtume pasimokyti iš netolimos praities. Be katalikiškosios dvasios, be lietuviškų religinių papročių mes greitai išnyktume svetimtaučių ir moderniosios pagonybės jūroje.

Todėl dabar visų mūsų pareiga yra tokia pat veržlumu, koku mes rūpinamės savo pragyvenimo užtikrinimu, lietuviybės išlaikymu, rūpintis tapti moderniais katalikais, harmoningai sujungiant medžiaginį ir antgamtinį gyvenimą.

P. Daugintis, S. J.

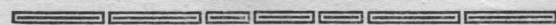

Tautieti,

Tu visada esi jautrus lietuviškiems reikalams. Spauda yra tas neišsekantis šaltinis, iš kurio trykšta lietuviybė, o drauge ir Tavo stiprybė. Šie žurnalai Tau būtinai reikia užsiprenumeruoti:

1. Visuomet aktualūs ir arti širdies "LAIŠKAI LIETUVIAMS", tik \$1 metams;
2. Vienintelis vaikų laikraštis "EGLUTĖ" \$3 met.;
3. Suaugusiems nepakeičiami kultūros nešėjai "AIDAI", \$5 metams.

L. R. K. Susivienijimo įgaliotinis K. Kleiva užsako šiuos žurnalus visiems, net jeigu šiuo metu negali nė kiek pinigų įmokėti. Tuojau rašyk arba telefonuok, ir viskas bus sutvarkyta. K. Kleiva, 7029 S. California Ave., Chicago 29, Ill., tel. HEmlock 4-4557.

OPUS KLAUSIMAS

Didžiai Gerbiamas Kunige Jonai,

Jūsų straipsnių eilė "Prie šeimos židinio" išjudino ir mano surambėjusią sąžinę ir sukėlė vieną kitą abejonę dėl mano gyvenimo moterystėje. Labai prašau man padėti šiame reikale, nes aš trokštu atgauti dvasios ramybę.

Dabartinėse aplinkybėse prisiimti daugiau vaikų būtų nepaprastai sunku, nors nesakyčiau, kad visai neįmanoma. Todėl naudojamės "kalendoriumi". Kaip žiūri į tokį gyvenimą Katalikų Bažnyčia? Ar mes, taip elgdamiesi, nenusidedame? Ar eidami išpažinties kiekvieną kartą turime tai išpažinti? O gal mums reikėtų visiškai susilaikyti nuo naudojimosi moterystės teisėmis? Tik aš bijau, kad visiškas susilaikymas nepakenktų mūsų santaikai ir kad neprivestų prie neištikimybės.

Dar prisipažinsiu, kad aš nematau dorovinio skirtumo tarp naudojimosi "kalendoriumi" ir kitų apsaugos priemonių. Juk ir vienu ir kitu atveju to paties siekiama ir pasiekama.

Didelė padėka Jums, kad tuos klausimus judinate "Laiškuose Lietuviams". Ne vienam, kaip ir man pačiam, padedate rasti Dievo valią ir pagal ją gyventi.

Jums dėkingas B. R.

Žmogus yra sutvertas iš dviejų esminių dalių: kūno ir sielos arba medžiagos ir dvasios. Visuose žmogiškuose veiksmuose būtina dalyvauja abu pradai. Todėl norint žinoti, ar kuris nors žmogaus veiksmas yra geras ar blogas, reikia ištirti, ar jis yra tvarkoje tiek kūno tiek dvasios atžvilgiu. Kadangi moterystėje santykiai tarp vyro ir žmonos turi būti žmogiški, tai ir juose turi dalyvauti tiek kūnas tiek siela. Kad tie santykiai nebūtų priešingi Dievo nustatytai tvarkai, kūnas ir siela privalo atlikti tai, ko iš jų reikalauja to veiksmo tikslas.

Jeigu galvosime apie to veiksmo medžiaginę dalį, nusižengimas bus tada, kai žmogus tyčia sunaikina ar sutrukdo to veiksmo paskirtį. Geriau paaiškės iš pavyzdžio. Štai pavasarį ūkininkas sėja sėklą į dirvą. Kokia yra fizinė jo veiksmo paskirtis? Visiškai aišku — sėklos pasodinimas į tinkamą dirvą. Jei žmogus tai atlieka, jo veiksmas yra geras. Bet jeigu jis sėklos nesodintų tinkamon dirvon, o ją mestų šalia dirvos, ant kelio, ar koku nors kitu būdu jai sukliudytų pasiekti tinkamą dirvą, jo veiksmas būtų blogas. Yra visai skirtingas klausimas, ar iš to sėjimo bus naudos, t. y., ar užsimegs gyvybė ir išaugs augalas. Tai nepriklauso nuo žmogaus. Žmogaus veiksmas buvo geras — jis pasėjo sėklą tinkamon dirvon; ar dabar iš tos sėklos išaugs augalas ar ne, žino tik pats Dievas, kurs sutvarkė visas gamtos jėgas, davė joms galią vystytis, išauginti kitas jėgas ir t. t.

Kartais žmogus jau gali numanyti, ar iš tos sėklos tose aplinkybėse išaugs augalas ar ne, bet dažniausiai šimtu procentų jis nėra tikras. Panašiai yra ir naudojantis "kalendorium" (arba Ogino — Knaus metodu).

Kadangi naudojantis šiuo metodu fizinis veiksmas pilnai atlieka savo uždavinį, jis yra geras veiksmas. Jei neužsimezga gyvybė, visai nesvarbu, nes tai nėra to veiksmo esminis tikslas. Pats Dievas yra taip surėdęs žmogų, kad ne visuomet gyvybės sėkla neša vaisių. Jis nėra įsakęs vedusiems santykiauti tik vaisingomis dienomis, kaip nėra įsakęs susilaikyti nevaisingomis.

Taip pat nesvarbu, ar tėvai nori, ar sąmoningai nenori pradėti naują gyvybę, nes ar jie norės ar nenorės, tas pats fizinis veiksmas to padaryti negali. Gyvybė visuomet prasideda šiek tiek vėliau. Žmogaus galioje yra tik pasėti sėklą.

Dabar turi būti taip pat aišku, kad kitos "apsaugos priemonės", kurios sukliudo sėklai kristi tinkamon dirvon, yra blogos, neleistinos, nuodėmingos.

Taigi, naudotis "kalendorium" paprastai nėra nuodėmės. Tačiau, nagrinėjant šį klausimą iš dvasinės pusės, kartais toks naudojimas galėtų būti nuodėmingas. Pats veiksmas, žinoma, kiekvienu atveju yra geras, bet gali būti nuodėmingas žmogaus nusistatymas. Jei vyras ir moteris yra tokie savimylūs, kad visada žiūri tik savo asmeninės naudos ir ieško vien patogumų bei malonumų; jei nenori vaikų tik dėl to, kad nereikėtų jais rūpintis, kad nebūtų to vargo, kad patys galėtų laisviau ir linksmiau gyventi, eiti į visokias pramogas ir pasilinksminimus, toks jų nusistatymas yra nuodėmingas.

Taigi, "kalendoriumi" galima naudotis tik tada, jei yra kokia nors rimta, pateisinti priežastis, o ne vien tik kūniškų malonumų ieškojimas ir noras išvengti vargo bei rūpesčių, kuriuos suteikia kiekvieno vaiko auginimas ir auklėjimas.

Dar klausiate, ar nebūtų geriau visiškai susilaikyti. Be abejo, visiškas susilaikymas nuo moterystės teisių naudojimo, jei tai bus daroma iš gerų motyvų, gali būti vertingesnis, net už vaikučių gimdymą. Bet ne visi tai gali. Todėl visiškas susilaikymas yra geras patarimas tiems, kurie nori ir gali juo pasinaudoti. O tie, kuriems susilaikant iškiltų rimtas nesan-taikos ir neištikimybės pavojus, geriau daro, pasinaudodami "kalendorium", jei taip elgiasi ne iš grubios savimylės ir dvasinio ištižimo.

Ar sakyti kunigui?

Savo laiške Jūs rašote: "Ar eidami išpažinties kiekvieną kartą turime tai išpažinti?" Šis Jūsų klausimas rodo klaidingą išpažinties supratimą. Juk tas veiksmas, apie kurį klausėte, gali būti nuodėmė arba ne. Jei nuodėmė, tai, be abejo, per kiekvieną išpažintį reikia būtinai pasakyti, o jei ne nuodėmė, tai nėra sakyti nereikia.

Bet būtų labai didelė klaida, jei kas taip galvotų: "Nuodėmė tai nuodėmė, bet aš per kiekvieną išpažintį viską pasisakau,

todėl su Dievu esu tvarkoje". Jei kas padaro nuodėmę, paskui tikrai nuoširdžiai gailisi ir, eidamas išpažinties, rimtai pasiryžta ateityje tų nuodėmių saugotis, tai tokią išpažintį yra gera, nors ir po to vėl iš silpnumo nusidėtų.

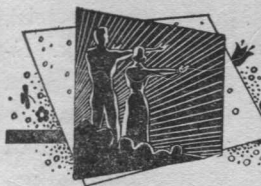
Bet jei eitum išpažinties ir pasakytum visas tas nuodėmes, bet neturėtum jokio pasiryžimo jų saugotis, jei tik žodžiais kunigui sakytum, kad gailiesi ir prižadi daugiau jų nedaryti, o širdyje manytum: "Kam man stengtis tų nuodėmių išvengti, kam atsisakyti to malonumo, juk, pridaręs nuodėmių, vėl eisiu išpažinties ir gausiu išrišimą", tokia išpažintis būtų bloga. Žinoma, kunigas, tikėdamas tik tavo žodžiais ir nematydamas tavo sąžinės, duos išrišimą, bet tas jo išrišimas bus visai be reikšmės. Dievas tavo sąžinę labai gerai mato, Jis mato, kad tu nesigaili, todėl negalės nei atleisti tavo nuodėmių. Kunigą gali apgauti, bet Dievo neapgausi!

REDAKCIJOS PRIERAŠAS. Apie santykius moterystėje jau pakankamai rašėme "Laiškuose Lietuviams". Jei kas skaitė visus straipsnius "Prie šeimos židinio", turėtų suprasti, kas yra galima, kas ne. Jei kam dar kiltų kokių abejojimų, gali parašyti Redakcijai, tik tegul duoda savo adresą, tai atsakysime asmeniškai. Yra daug ir kitų svarbių klausimų, kuriuos turime nagrinėti laikraštyje.

Atsakymas Sudavijos dukrai

Kad tik nebūčiau pavėlavęs atsakyti į Jūsų klausimą! Turint tokį idealų vaikiną, kaip jį aprašote, "iš stuomens ir iš liemens, nerūkanti, negerianti, išsimokslinusi ir dar su gera padėtimi; o kas svarbiausia, Jus, jau ketvirtį šimtmečio sulaukusią rūtelę, kalbina vesti", tris mėnesius laukti atsakymo, kas daryti, galėjo pritrūkti kantrybės. Bet kadangi nedavėte savo adresą, tai pamaniau, kad dar "niekas nedega".

Bijotės, kad tas Jūsų idealus vaikiną nebūtų vedęs, kad nebūtų savo šeimos palikęs Lietuvoje ar Vokietijoje, kas ne taip retai šiais laikais pasitaiko. Bijotės pareikalauti jo dokumentų ir drauge teisingai

Jamino PASLAPTYS

BESIRUOŠIANČIAI IŠTEKĖTI

Mieloji Sese,

Rašai, kad rengiesi ištektėti — žengti į naują gyvenimą. Dėl to slegia Tave rūpesčiai, kankina abejonės ateitimi. Suprantu dabartinius Tavo rūpesčius. Žinau, kad

manote, kad dokumentai gali būti tvarkoje ir žmonelė kur nors Europoje. Bijotės net pasiteirauti pas pažįstamus, kad nekiltų „pletakai“ ir nepabaidytų vaikinų.

Tokiose aplinkybėse, Mieloji, visų abejojimų vis tiek neišsklaidysite. Visada bus galima sakyti: „O kas žino, gal jis vis dėlto yra apsimetėlis“. Todėl belieka stebėti vaikiną, žiūrėti, kokio charakterio jis yra kasdieniniame gyvenime: ar yra atviras, nuoširdus, o gal suktas, veidmainys? Jei yra pakankamai nuoširdus, tikintis ir doras, tai galima pasitikėti.

Prieš vedybas iš judviejų abiejų kunigas pareikalaus dokumentų. Reikės gauti liudijimus iš visų vyskupijų, kuriose gyvenote bent 6 mėnesius po keturioliktųjų metų amžiaus. Tuose liudijimuose turės būti pažymėta, ar tose vyskupijose nesate susituokę su kuo nors. Bus ir visa eilė kitų klausimų, į kuriuos turėsite atsakyti, patvirtindami priesaiką. Štai dėl ko minėjau, kad turi žiūrėti, ar vaikiną yra tikintis, doras. Kas tikėjimo neturi, gali neteisingai prisiekti. Tikintis žmogus, žinodamas, ką priesaika reiškia, to nedarys.

Nebijokite pasiklausinėti, kaip apie Jūsų vaikiną atsiliepia dabartiniai jo draugai ir pažįstami. Galima taip užvesti kalbą, kad niekam nė į galvą neateis, jog Jūs esate juo susidomėjęs.

Pasitikėkite Dievu, kurs neapleidžia Jį mylinčių vaikų. Prašykite Jo pagalbos, kad galėtumėt geriau pažinti savo būsimąjį gyvenimo draugą. Daugiau patarti neįmanoma.

Kunigas Jonas

Tu, kaip ir daugelis kitų mergaičių, besirenčiančių ištektėti, kartais savo mintyse pasistatai meilės rūmą aukštai kalnuose, pačioje viršūnėje, šalia puikaus ir išdidaus kalnų erelio. Matai tą rūmą, skęstantį aukšniuose saulės spinduliuose... Bet, žiūrėk, ir vėl matai tą savo būsimąjį gyvenimą skurdų, liūdną... Dėl to, lyg žvejys, grįžti nuo įsiutusios audringos jūros ir atidedi savo kelionę į tą audringą šeimyninį gyvenimą.

Visiškai suprantama, kad Tave baugina skaudūs šių dienų šeimyninio gyvenimo faktai — šimtą tūkstantiniai šeimų skyrų daviniai. Ne juokais Tave verčia susirūpinti, kad nepatektum į tų nelaimingųjų skaičių. Bet ką Tu pasakytum, jei kas nors niekuomet neitų į mišką tik dėl to, kad ten gali užtikti vilką? Panašiai yra ir čia. Reikia tik tinkamai pasiruošti vedybiniam gyvenimui, ir jis nebus toks baisus.

Be to, žinok, Sese, kad tas didžiulės išsiskyrusiųjų porų virtinės sudaro žmonės, nejaučią nei religinės nei tautinės pareigos, nepasiruošę rimtam gyvenimui, lengvabūdziai. Jie neturi jokio gėdos jausmo, visai nesistengia patys susikurti šeimyninės laimės, bet nori būti tik kino ekranų laimingųjų eilėse.

Bet juk Tu ir Tavo būsimasis esate vaikai tos tautos, kuri šimtmečiais kovojo už šviesesnę ateitį. Jums yra įgimta kovoti, jūs žinote, kad niekas savaime nepasidaro, suprantate, kad, norint ką nors pasiekti, reikia valios, ryžto, pasiaukojimo. Judu taip pat žinote, kad šeimyninio gyvenimo laimė daug priklausys nuo to, ar mokėsite dvasinius šeimos reikalus statyti aukščiau už materialinius.

Be abejo, vedybiniam gyvenimui reikia tinkamai pasiruošti. Gyvenimo draugą leisk rinktis savo protui, o ne jausmams. Kad

neapsigautum ir nereikėtų po laiko gailėtis, stenkis prieš vedybas gerai pažinti savo būsimąjį gyvenimo draugą. Turi surasti būdus įsibrauti į giliausias jo sielos gelmes, kad pažintum jo dvasią, charakterį, kad pamatytum, ar galėsi su juo sugyventi, ar galėsi jo charakterį suderinti su savuoju. Žinok, kad kuo giliau nusileisi į jo dvasios labirintus, juo stropiau juos išžvalgysi, tuo geriau suprasi, ar su juo galėsi būti laiminga.

Nemanyk, kad meilė išlygins visus neįlygumus Tavo būsimoje šeimoje. Dažnai perkrauta meilė netikėtai greitai sugniužta. Laimingos šeimos yra tik tos, kurios pajėgia išlaikyti dvasinę meilę. Turi žinoti meilės išlaikymo būdus ir jos žuvimo priežastis.

Meilė, panašiai, kaip gyvybė, gimsta ir miršta, tik toks skirtumas, kad meilė gimsta nematant, nejaučiant, o miršta skausmingai. Meilė yra švelniausių žmogaus jausmų išraiška, todėl švelnumu ją reikia ir prižiūrėti. Meilė yra dvasinio žmogaus gyvenimo dalis, dėl to jos žmogus siekia ir be jos jaučiasi nelaimingas. Jei šeimoje nuolat rusens meilė, nepristigs nei jėgos sunkiai gyvenimo kovai, nepritruks laimės, nors teturėtum tik trupinėlių medžiaginių gėrybių. Meilė paskatins aukotis vienas už kitą ir už šeimos interesus. Meilė turi būti palaikoma abipusiu taktu ir pagarba vienas kitam. Tu ją stenkis palaikyti savo moterišku jautrumu bei švelnumu. Nepamiršk, kad moteriškas švelnumas yra daug stipresnis už vyro fizinę jėgą.

Jei norėsi, kad neužgestų meilė ir laimė Tavo šeimoje, turėsi surasti laiko ir galimybės tinkamai išgyventi šeimynines, religines ir tautines tradicijas. Tenebūna Tavo šeimoje baigta diena be rimties valandėlės. Medžiagos šiam tikslui Tu užtenkamai galėsi rasti, tik reikia noro.

Keli praktiški patarimai

Šie dalykėliai, kuriuos čia minėsiu, gal Tau atrodys tik smulkmenos, bet jie daug prisidės prie šeimos laimės. Neužmiršk taupumo. Stenkis visas išlaidas taip tvarkyti, kad jos neprašotų pajamų. Koks bebūtų

Tavo vyro charakteris, nuvargusiam leisk pailsėti, išalkusį tinkamai pavalgydink. Išalkęs ir pavargęs žmogus visuomet yra nervingas. Leisk vyrui pirma į Tave pribilti, o tik paskui statyk jam klausimus, siūlyk aptarti malonius ir nemalonius šeimos reikalus.

Jeigu turėtumėt abudu su vyru per dieną dirbti ne namie, tai parėję namų ruošos darbus taip pat pasidalinkite. Neišstumk vyro iš šeimos darbo į gatvę ar pas draugus. Abiem atlikti ruošos darbus bus daug lengviau, ir tas judu labiau suartins. Šeimai paaugus, į tą darbą įtraukite ir vaikus.

Pabaigę darbą, visi drauge galėsite pailsėti, nueiti į kiną, į teatrą, pas draugus. Taip įtraukus vyrą į bendrą šeimos gyvenimą, pamatysi, kad pačiai bus lengviau ir jis bus labiau patenkintas. Tarp judviejų bus daug tampsresnis ryšys.

Žinok, miela Sese, kad kurti šeimą yra Tavo, kaip tautos ir žmonijos gyvybės palaikytojos, pirmoji pareiga. Atlikdama šią pareigą, Tu atliksi savo pareigą ir Dievui bei Tėvynei, o drauge ir savo asmeninę laimę surasi. Sukūrusi stipriais moraliniais ir tautiniais pagrindais šeimą, atiduosi savo tautai jai priklausančią duoklę, nes šeima yra tautos pagrindas. Mūsų tautos ateitis priklausys nuo mūsų dvasinio pajėgumo, kurį šiose sąlygose gali palaikyti tik šeima.

Vieną kartą pasaulis bus priverstas pakeisti savo klaidingas pažiūras. Pamatys, kad yra labai neteisinga vertinti žmones ir tautas pagal jų medžiaginį ir fizinį pajėgumą. Supras, kad dvasinių vertybių galima pirmauja žmonių santykiuose. Tad visomis jėgomis ruoškimės garbingam savo tautos ir valstybės atstatymui, laimingam, laisvam gyvenimui, kuriam mes lietuviai turime ir moralinę ir juridinę teisę.

Grazi laiminga mūsų tautos ateitis priklausys ir nuo Tavęs, kaip būsimos šeimos židinio saugotojos. Todėl, nors šių dienų gyvenimas yra audringas ir apsiniaukęs, ryžkis kurti šeimą ant tvirto religinio ir tautinio pamato, o pamatysi, kad Tavo ir visos mūsų tautos gyvenimas prablaivės.

Tavo vyresnioji sesė Z. J.

ATEIKITE VISI, KURIE VARGSTATE

Brangioji Mamyte,

Jūsų laiško žodžiai sugraudino mane... Nors ir neaimanuojat dėl savo liūdnosios tremties dalios, ramindamasi, kad jauni žmonės ligoninėse dar labiau vargsta, vis tiek tarp eilučių įskaičiau, kiek daug skausmo liejasi iš Jūsų širdies...

Rašote, kad stovyklą, su kurios žmonėmis jau buvot apsipratusi, išardė. Jūs tapote išvežta į visai svetimą senelių prieglaudą. Sakote, kad viena esate tarp kitatikių, kurie kartais Jus skaudina dėl tikėjimo. Jūs nenorite su jais ginčytis, todėl dažniausiai tylit. Su nieku nuoširdesnio žodelio...

Džiaugiuosi, kad mano misijų dar neužmiršot. Dėkoju už maldas, kuriomis rėmėte mano pastangas visus laimėti Kristui. Atsimenu, Jūs su kai kuriomis savo bendrininkėmis anuomet beveik visas penkias misijų dienas koplyčioj prasimeldėt. Taip gyvai jūs visos priminėt man tada šventąją mūsų Lietuvą...

Dar nežinot, kad misijų metu turėjau dėl jūsų skaudų ginčą. Jūs ir Jūsų draugės man buvo pastatyta pavyzdžiu ir pasakyta: "Žiūrėk, misijonieriau, ar gali sulyginti kitų pamaldumą su mūsų moterų? Vokiečiai sekmadienį tik Mišių išklauso ir "los" namo, o mūsiškės kuone visą dieną bažnyčioj prasėdi. Kiek tokių Lietuvoj buvo! Ir kas dabar iš tos Lietuvos liko?..." Antaras ponas pridėjo: "Aš nenoriu misijonieriaus užgauti, bet man atrodo, kad tie visi išvedžiojimai apie Dievą — Jo teisingumą ir gailestingumą — kvaila pasaka..."

Taip pasakęs, jis nė neatsisveikinęs išėjo, ir aš jo daugiau nemačiau.

Dovanokit, jei, prisimindamas tokius "išeinančius ponus", į laišką Jums viešai atsakau.

Kas įvyko

ant Kalvarijos kalno? Per kruviną kryžiaus auką Kristus sutaikė žmogų su Dievu. Per Išganytojo nepaprastą pasižeminimą, įvyko mūsų, per nuodėmę pažemintųjų, nepaprastas išaukštinimas. Kurie pasinaudojo Jo nuopelnais, tapo dieviškosios prigimties dalininkais. "Kas Jį priėmė, tiems Jis davė

galios būti Dievo vaikais" (Jon. 1, 12).

Šitą dievišką garbę žmogus gauna per krikštą ir joje pasilieka tol, kol sunkiai nenusideda ir nepraranda pašvenčiamosios malonės.

Tokio žmogaus veiksmai yra dieviški, nes jis pats sudievinatas. Jo kentėjimai — lyg paties Kristaus!...

Kadangi per Kristaus kentėjimus įvyko žmonijos atnaujinimas ir Išganytojui atėjo visokia garbė, tą patį galime tvirtinti ir apie krikščionio kentėjimus, nes jis yra kitas Kristus. Jo kentėjimai — Kristaus kentėjimų tęsinys. Jie neša palaimą visai nuniokotai žemei...

Didelė bėda,

kad vietoje vertų krikščionių, turime daug krikščionių — iškamšų! Kokiems tinka šis vardas?

Pirma prisiminkime Kristaus žodžius: "Kas mane mylės, mes (t. y. Švč. Trejybė) ateisime ir pasidarysime pas jį buveinę. Kas daro nuodėmę, yra nuodėmės (t. y. šėtono) vergas".

Dabar įsidėmėkim! Jei krikščioniui trūksta meilės darbų, jei jis nekrikščioniškai gyvena, iš anksto galime spręsti — jis nevertas šio vardo. Bet dar neužtenka išviršiniai rodytis krikščioniu. Reikia tokiu būti ir iš vidaus, t. y. bent be sunkios nuodėmės. Krikščionis, kuris gyvena mirtinoje nuodėmėje, yra, Kristaus žodžiais tariant, pabaltintas grabas. Jo sieloje vietoj Kristaus viešpatauja šėtonas! Taigi, kiekvienas krikščionis, kuris yra be pašvenčiamosios malonės, nėra tikras krikščionis, o turi tik jo išvaizdą.

Kentėti tokiems žmonėms

yra didelė nelaimė — vargas be tikslo ir vertės. Jų skausmas yra ne tik ne išganantis, bet dažnai pasmerkiantis. Širdyje nėra Kristaus, kuris, sudievindamas žmogų, jo kančią padarytų savą ir priimtina Dievui kaip atlyginimą. Jo visa gyvenimo auka yra lyg Kaino — netyra ir todėl nepriimtina.

Bevardžiai kryžiai.

Dėl tokios sielų padėties, liūdnas atpirktosios žmonijos vaizdas! Pažvelkime į ją,

prislęgtą kentėjimų naštos. Visa žemė kryžiais, lyg miškais nusodinta... Paieškokim, ar daug kryžių rasim su užrašu: J. N. R. J. (Jėzus Nazarietis Žydų Karalius)? Nedaug! Didelė žmonijos dalis nekrikščioniška arba eretiška. Ten pilna bevardžių kryžių!...

Kad bent visų krikščionių katalikų vargas būtų vertas Kristaus garbės! Deja, jų labai daug sunkiose nuodėmėse. Tokie yra atstūmę Kristų. Todėl ir jie kabo ant bevardžių kryžių...

Kas lieka?

Dvi klasės krikščionių yra gyvieji mistinio Kristaus Kūno sąnariai. Tik jie pajėgūs tęsti Kristaus pradėtąją auką. Jų kentėjimai — tas pats Kristaus kryžius. Tik čia verta kančia!

Pirmoji klasė — žmonės gyvo tikėjimo, geros valios ir tyros širdies. Jie kantriai ir pasivedę Dievo valiai pakelia visa, ką Apvaizda jiems skiria.

Jie — Dievo vaikai. Nors jų kančia — Kristaus kančia, bet nėra tobula, nes trūksta didžiadvasiškumo. Jie kenčia ne tiek iš Dievo meilės, kiek iš būtinumo. Prieš vėją nepapūsi...

Šiuose krikščionyse Kristaus auka tęsiama netobulu būdu, nes nesistengiama savo kentėjimus padaryti kitiems naudingus. Jiems trūksta apaštališkų intencijų, nes nesiaukoja dėl kitų atsivertimo ir išganymo.

Antroji klasė — tikri Kristaus bičiuliai. Jie nesitenkina kantriai pakelti kentėjimus, bet juos priima ta pačia intencija, kaip ir Kristus — už brolių išganymą. Tai vra pakilimas į gryną Dievo ir artimo meilę. Toki žmonės yra laimingi, kad gali su Kristumi bendradarbiauti dieviškame sielų gelbėjimo darbe. Jie džiaugiasi, kaip kadaise apaštalai, kad gali kentėti ir būti paniekintais dėl Kristaus. Kai anie buvo nuplakti už Kristaus skelbimą, "ėjo džiaugdamiesi, kad buvo verti kentėti dėl Jėzaus vardo panieką"... (Ap. D. 5, 41). Toks buvo ir apaštalas Paulius: "Saugok, Dieve, kad aš kuo nors girčiau, kaip tik mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi" (Gal. 6, 14). Artimą jis labiau mylėjo už save: "Aš pats verčiau norėčiau būti atskirtas nuo Kristaus už savo brolius" (Rom. 9, 3).

Visais laikais Bažnyčioje buvo ir yra daug tokių didvyrių, bet per mažai, kad galėtų užkariauti visą žemę ir pasaulį ištraukti iš to baisių klanų, kuriame jis skęsta, kaip savo darbų auka.

Šių krikščionių žmonija yra labiau reikalinga, kaip žemė vandens.

Toks Dievo sutvarkymas

yra didelė paguoda geriesiems ir dar didesnis perspėjimas blogiesiems. Šv. Augustinas sako: "Ta pati užgriūvanti nelaimė geruosius tiria, skaidrina; bloguosius niokoja, smerkia, naikina."

Būtų dar didelė laimė blogiesiems, jei viskas baigtųsi su žemiško gyvenimo nuterijimu. Prisiminkim, kokių tikslu Kristus kreipia savo draugų kančias — už smerktinųjų išganymą, t. y. už kitų nuodėmių atlyginimą. Vadinas, žmonės, kurie nusižada, o dar labiau, kurie užkietėję savo nuodėmėse, yra nekaltųjų kančių priežastimi. Tokių laukia atsakomybė ne tik už paniekintą Kristaus meilę, už jo sutrūptą kančią, bet ir už Jo Sužieduotinės Bažnyčios kankinimą. Kas gali būti baisiau?!

Turėtų susimąstyti

tokie ponai, kaip tas, kuriam Dievo teisingumas ir gailestingumas — kvaila pasaka.

Nekaltųjų kentėjimuose kaip tik pasireiškia didžiausias Dievo gailestingumas. Jei šio gailestingumo nebūtų buvę, mes visi jau būtume mirę mūsų blogybėse. Kad taip neatsitiko — nekaltojo Kristaus kančių nuopelnas. Bet Kristaus kančia nėra pilna be Bažnyčios kančių, kaip Kristus nėra visas be savo Bažnyčios, nes Jis yra tik Galva, o Bažnyčia (t. y. visi pašvenčiamoj malonėj esantieji žmonės) yra Jo Kūnas. Taigi, Kristus ir Bažnyčia (dvasiniu būdu) yra vienas organizmas. Ši tiesa yra labai aiški Šv. Rašte.

Dievas, mylėdamas kaip tik tokius, kurie dėl savo nuodėmių verti pasmerkimo, nesigaili savo Sužieduotinės ir uždeda jai baisiai sunkų išganymo kryžių. Tik pagalvokim, kiek šiandien kančių! Nei galo nei krašto nematyti...

Taigi, nekaltųjų kentėjimuose pasireiškia ne Dievo nerūpestingumas bei netei-

Rūpinieji **KLAUSIMAI**

Atsakymas P. Jurandei

Geras yra Jūsų tėvelio patarimas iš-
tirti prieš vestuves, ar nėra mergaitės še-
imoje girtuoklių, puspročių ar kokiomis
sunkiomis ligomis užsikrėtusių. Paveldėji-
mo mokslas sako, kad tie dalykai gali
turėti nemažos įtakos vaikams ir net vaikų
vaikams. Kai kurių valstybių įstatymai
griežtai reikalauja ištirti jaunavedžių krau-

singumas, bet žmogaus, kuris skendi nuo-
dėmėse, žiaurumas ir beširdiškumas.

Mano prašymas

Zinau Jūsų kančias ir sielvartus. Atsi-
menu Jūsų širdies tyrumą ir meilę. Supran-
tu, kad jūsų kryžius yra dvigubas — kūno
kančios dėl ligų ir sielos dėl tremties. Bet
už tai, kad jis didelis, jo šviesa apšviečia
platų netikėjimo tamsos akiratį ir jo stipri
jėga atveria Kristui daugelį širdžių... Pa-
kreipkit savo kentėjimų galią pagelbėti
mūsų vargstančiai Tėvynei. Palengvinkit
jai kryžiaus naštą. Ji yra įjungta į bendrą,
amžinon pražūtin einančių lietuvių ir viso
pasaulio gelbėjimo misiją.

Liūdna, kai pagalvoji, kaip nedaug iš
tremtinių suprato šį Dievo Apvaizdos planą
ir kaip mažai bendradarbių Kristus rado
mūsų tarpe...

Kas turėjo progos stebėti tremties
gyvenimą, turi, deja, liūdnei pripažinti,
kad mes ne gailestingumo verti, bet baus-
mės. Ar daug kas galėtų pasakyti: tremtis
man buvo ne nuodėmių, bet tikros atgai-
los, tikro į Dievą grįžimo proga?... O jei
kas ir išbrido per šį vargo klaną ne per
daug susitepęs, tai ar drįstų prisipažinti:
padariau visa, kas buvo galima gero pa-
daryti...

Todėl daug reikia šventų ir nekaltų
aukų, kurios, kaip žvakės ant altoriaus,
kentėjimuose sudegtų už brangiąją Lietuvą
ir per ją už visą žmoniją.

Jūsų Kristuje

V. Gutauskas, S. J.

ją, be to ištirimo neleidžia tuoktis. Be
abejo, tai yra labai naudinga.

Bet nepamirškime, kad nėra taisyklės
be išimties. Ir labai geroje šeimoje pasitaikę
išsigimėlių, taip kaip pakrikusioje šeimoje
gali gimti šventasis. Kiekvieno žmogaus
gyvenimui lemiamos reikšmės turi jo pa-
ties laisva valia. Stipri, į gerą pusę palin-
kusi valia įveikia ir labai nepalankias pa-
veldėjimo įtakas (išskyrus proto ligas).

Nei Jūsų mergaitės tėvai, nei jos gi-
minės, nei pažįstami, kaip rašote, Jums
neprieinami. Tad pasitenkinkite tuo, ką
matote joje pačioje. Jei metus kitus, su
ja draugaudamas, pastebėjai, kad ji yra
nuoširdžiai tikinti, dora, normalios sveika-
tos, ne tinginė, jei myli namus, darbą ir
tvarką — ko geresnio gali ieškoti? O ir
kruopščiausi laboratorijų tyrinėjimai Jūsų
negalės 100% užtikrinti, kad ta tyrimų
metu sveikiausia mergina niekad nesusirgs,
nesugadins nervų ir t. t.

Kunigas Jonas

Didžiai Gerbiamas Redaktoriau,

Girdėjau kai kuriuos asmenis sakant,
kad vaikų gimdymas yra nuodėmingas da-
lykas. Savo tvirtinimą jie remia dviem
faktais. Sako, jog Dievas rojui buvo už-
gynęs pirmiesiems tėvams vaisių. Jie Vieš
paties nepaklausė ir nusidėjo, todėl buvę
išvaryti iš rojaus ir pasmerkti vargams bei
kančioms. Antras faktas, rodantis Dievo
nusistatymą prieš vaisių, yra tas, kad moteris
po gimdymo neturi teisės pirmą kartą
viena be kunigo įeiti į bažnyčią ir lyg kokia
nusidėjėlė yra kunigo su įvairiomis cere-
monijomis įvedama.

Taip pat norėčiau paklausti, ar vieno-
das atlyginimas laukia tų asmenų, kurie
neteka ar neveda vien dėlto, kad bijo ga-
limų kančių ir vargų šeimyniniame gyveni-
me ir tų, kurie iš Dievo meilės ar siekdami
tobulybės pasilieka nevedę ir netekę, ne-

turėdami pašaukimo į kunigus ar į vienuolyną.

Iš anksto dėkodama J. S.

Ar gimdymas yra nuodėmė?

Kaip jau Tamsta "Laiškuose Lietuviams" ne kartą, tur būt, būsi skaičiusi, vaikų gimdymas ne tik nėra nuodėmė, bet yra labai nuopelningas ir kilnus dalykas. Juk žmogus čia pildo Dievo įsakymą "veiskitės ir dauginkitės", dalyvauja Dievo kūrimo darbe. Į tokias šeimas, kurios turi daug vaikų, reikėtų žiūrėti su pagarba.

Tie du Tamstos paminėti faktai yra klaidingai suprasti. Rojuje Dievas norėjo išmėginti pirmųjų tėvų paklusnumą, užgindamas jiems valgyti vaisių. Ar tas vaisius buvo tikras rojuje augęs obuolys ar čia Šv. Raštas kalba perkelta prasme apie kitokios rūšies nuodėmę, palikime spręsti teologams ir Šv. Rašto aiškintojams. Mūsų klausimui tai neturi daug reikšmės. Yra aišku, kad tas "užgintas vaisius" nebuvo kūdikio gimdymas. Šv. Raštas juk sako, kad tik Adomas ir Ieva buvo išvaryti iš rojaus, apie jokių kūdikių nekalba.

Pagaliau tai, kas buvo uždrausta rojuje to bandymo metu, dar nereiškia, kad turi būti uždrausta visuomet. Sakykime, kad tikrai Dievas jiems buvo uždraudęs nuo vieno medžio valgyti obuolius. Argi dabar visuomet būtų nuodėmė, kai mes valgom obuolius? Jeigu motina padeda į stalčių saldinių ir liepia vaikui jų neliesti, jis, neklausydamas motinos, nusikalstų, bet tai dar nereiškia, kad visuomet jis nusikalsta, kada tik valgo saldinius.

Ir antras Jūsų paminėtas faktas reikia visai kitaip suprasti. Žydų tauta turėjo įvairių tautinių ir religinių papročių. Kai kuriuos jų papročius pasisavino ir krikščionys. Žydai manė, kad moteris gimdydama susitėpa, todėl po gimdymo turi eiti į bažnyčią ir, kunigui atliekant įvairias ceremonijas, apsivalyti. Šis paprotys užsiliko ir krikščionybėje, bet turi visai kitą prasmę. Katalikai nemano, kad moteris gimdydama susitėpa. Po gimdymo ji eina į bažnyčią tik padėkoti Dievui už suteiktą malonę ir gauti kunigo palaiminimo sau bei savo kūdikiui.

Šio papročio reikšmę galima suprasti iš maldų, kurias kunigas kalba ceremonijos metu. Kunigas moteriškę pasitinka priedurų, paduoda stulą ir įveda į bažnyčią, sakydamas: "Įeik į Dievo namus ir pagarbink Švenčiausios Mergelės Sūnų, kurs tau suteikė vaisingumą". Paskui, jai atsiklauptus prie altoriaus, kunigas kalba šią gražią maldą: "Visagalis amžinasis Dieve, kurs Švenčiausios Mergelės Marijos gimdymu pavertei gimdančių tikinčiųjų skausmus į džiaugsmą, pažvelk, Tavęs prašome, į šią savo tarnaitę, su džiaugsmu atėjusią bažnyčion Tau padėkoti ir suteik, kad po šio gyvenimo, tos pačios palaimintosios Marijos nuopelnais ir užtarimu, užsipelnytų įeiti su savo kūdikiu į amžinojo gyvenimo džiaugsmus. Per Kristų mūsų Viešpatį. Amen."

Po gimdymo eiti į bažnyčią ir prašyti šio palaiminimo yra gražus paprotys, bet ne įsakymas. Jei kas to — dėl kokios nors rimtos priežasties — nedarys, nenusikals.

Ar vienodas atlyginimas?

Tie asmens, kurie neteka ar neveda dėl kokių nors aukštesnių motyvų, pavyzdžiui, norėdami labiau pasišvęsti Dievui, labdarybės tikslams, jaunimo auklėjimui, atlieka labai kilnų darbą. Jie, be abejo, už tai gaus atitinkamą atlyginimą. Bet tie, kurie pasilieka nevedę ar netekę tik dėl to, kad bijo vargų ir aukų šeimyniniame gyvenime, neturi jokios teisės už tai gauti atlyginimo.

Bet yra dar ir tokių kurie norėtų vesti ar ištėkėti, bet dėl įvairiausių priežasčių jiems tai nepavyksta. Jeigu jie kantriai tą nepasisėkimą priims ir stengsis nemurmėti, bet suderinti savo gyvenimą su Dievo valia, žinodami, kad kiekvienam luome galima daug gero padaryti ir pasidaryti Dievo garbei bei žmonijos naudai, jų gyvenimas gali būti labai vertingas. Pamatę, kad Dievas neleido eiti tuo keliu, kuriuo buvo pasiryžę eiti, tegul ramiai pasuka kitu keliu. Tegul pasišvenčia tiems kilniems darbams, apie kuriuos kalbėjome ir tegul žino, kad jų gyvenimas ir jų pasiaukojimas gali būti ne mažiau vertingas už tų, kurie jau pačioje pradžioje laisvai pasirinko tokį kelią.

Redaktorius